กัณฑ์ที่ ๙ มัทรี ๙๐ พระคาถา

กล่าวถึงพระนางมัทรีกลับจากป่าหาผลไม้ ไม่เห็นพระกัณหาชาลีจึงทูลอ้อนวอนถามพระเวสสันดร แต่พระเวสสันดรไม่ทรงตอบ เพราะเห็นว่าพระนางกำดังเหนื่อยมา พอทรงบ่า พระองค์รักพลัดพรากจากไปเกรงว่าจะเป็นอันตรายที่เกิดขึ้นจากความโศกเศร้า

พระนางมัทรีออกตามหากัณหาชาลีตลอดคืนยันรุ่งจนรู้สึกเหน็ดเหนื่อยเป็นอย่างที่สุดจนสลบไป พระเวสสันดรจึงยกพระเศียรนางขึ้นวางบนตักแล้วเอาน้ำรดพระอุระ เมื่อพระนางฟื้นคืนมาจึงตรัสบอกความจริงและขอให้พระนางอนุโมทนาสาธุการในบุคคทานครั้งนี้ด้วย

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์มัทรี คือ จะได้บุตรธิดาผู้มีรูปโฉมงดงาม มีความกตัญญูรู้คุณพ่อแม่ ประพฤติแต่คุณประโยชน์ โทษไม่มี

กัณฑ์ที่ ๑๐ สักกบรรพ ๔๓ พระคาถา

กล่าวถึงท้าวสักกเทวราช คือ พระอินทร์ เกรงว่าถ้ามีใครมาขอพระนางมัทรี พระเวสสันดรก็จะประทานให้อีก จึงจำแลงกายเป็นพราหมณ์มาขอไว้ก่อน

เมื่อพระเวสสันดรหลั่งน้ำให้แล้วพราหมณ์จึงขอฝากไว้ก่อน พระนางมัทรีก็อนุโมทนาจัดว่าเป็นทานบารมีอันยิ่งใหญ่เป็นเหตุให้เกิดปฐพีสั่นไหวไปทั่ว

ท้าวสักกเทวราชจึงสำแดงกายให้ปรากฏและให้พระเวสสันดรขอพรได้ ๘ ประการ

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์สักกบรรพ คือ จะเป็นผู้มีชีวิตราบรื่น ทำการน้อยใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากมหาชนส่งผลให้ทำการได้สำเร็จ

กัณฑ์ที่ ๑๑ มหาราช ๖๙ พระคาถา

กล่าวถึงชูชกพาสองกุมารเดินทางมาถึงป่าใหญ่ เทพเจ้าแปลงร่างเป็นพระเวสสันดรและพระนางมัทรี มาคอยดูแลพระกุมารทั้งสอง เมื่อเดินทางมาถึงทางแยกสองแพร่งที่จะไปนครกลิงคะและนครสีพี เทพเจ้าก็ดลใจให้ชูชกเดินหลงเข้าไปในนครสีพีและพาสองกุมารไปถึงหน้าพระที่นั่งโดยมิได้มีใครทักท้วง พระเจ้าสญชัยโปรดให้ชูชกและสองกุมารเข้าเฝ้า แล้วโปรดให้เบิกพระราชทรัพย์ไถ่ถอนพระกัณหาชาลีตามพิกัดค่าที่พระเวสสันดรกำหนดไว้ พระราชทานสมโภช รับขวัญและเตรียมการไปรับพระเวสสันดร

ขณะเดียวกันพระเจ้ากรุงกลิงคะโปรดให้พราหมณ์ ๘ คน นำช้างปัจจัยนาเคนทร์มาถวายคืน ฝ่ายชูชกบริโภคอาหารเกินขนาดไฟธาตุ กำเริบ ท้องแตกถึงแก่ความตาย

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์มหาราช คือ จะเป็นผู้มีบุญรักษาเทวดาคุ้มครอง สิ่งที่รักเสียไปจะได้คืนมาโดยเร็ว

กัณฑ์ที่ ๑๒ ฉกษัตริย์ ๓๖ พระคาถา

กล่าวถึงพระเจ้าสญชัย ให้พระชาลีทรงช้างปัจจัยนาเคนทร์นำกองทัพมารับพระเวสสันดรเมื่อหกกษัตริย์ได้พบกันก็บังเกิดความรู้สึกทั้งดีพระทัยและเศร้าโศกอย่างรุนแรงทรงกรรแสงสุดจะประมาณจนสลบไป

บรรดาเสวกามาตย์ก็สลบลงหมด ครั้นนั้นแผ่นดินสั่นไหวและท้าวสหัสนัยเทวราชบันดาลฝนโบกขรพรรษตกลงมาประพรมชุบชีพให้ฟื้นคืนสมปฤดีทั่วกัน

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์ฉกษัตริย์ คือ จะช่วยให้มีชีวิตและครอบครัวที่ร่มเย็นเป็นสุขปราศจากทุกข์

กัณฑ์ที่ ๑๓ นครกัณฑ์ ๔๘ พระคาถา

กล่าวถึงพระเวสสันดรได้รับคำทูลเชิญให้กลับนวย (สีก) เพื่อรับราชสมบัติและให้ทำพิธีราชาภิเษกในบริเวณพระอาศรมแล้วจึงทรงช้างปัจจัยนาเคนทร์เดินทางกลับพระนครสีพี

บรรดาสัตว์น้อยใหญ่ที่เคยได้อาศัยร่มบารมี คุ้มครองป้องกันอันตรายภัยพิบัติตลอดมาต่างพากันเศร้าโศกเสียใจ เมื่อพระเวสสันดรกลับมาครองพระนครก็มีห่าฝนสัตตรัตนมาศตกไปทั่วพระนครให้เป็นทานแก่ชนทั้งหลาย

พระเวสสันดรครองนครสีพีจนพระชนมายุ ๑๒๐ พรรษา ก็สวรรคต ไปบังเกิดในดุสิตเทวโลก

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์นครกัณฑ์ คือ จะช่วยให้ชีวิตอยู่เย็นเป็นสุขในท่ามกลางหมู่ญาติมิตร ชีวิตปราศจากโรคภัยมีพลานามัยสมบูรณ์ เมื่อถึงคราวสิ้นใจจักไปบังเกิดบนสวรรค์มีพระนิพพานเป็นที่ไปในเบื้องหน้า

ย่อความแต่ละกัณฑ์ โดย พระราชปฏิภาณมุนี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

บริจาคโดย

- จ่ายเป็นเช็คหรือธนาณัติในนาม ศิริราชมูลนิธิ เลขที่ 2 ถนนพรานนก บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
- บริจาคผ่านธนาคารชื่อบัญชี "ศิริราชมูลนิธิ" ประเภทออมทรัพย์ "สถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช (เทศน์มหาชาติ ฯ)

ธนาคารกรุงไทย	สาขาเซ็นทรัลปิ่นเกล้า	หมายเลขบัญชี	031-0-30889-5
ธนาคารกรุงเทพ	สาขาตลิ่งชัน	หมายเลขบัญชี	211-0-83888-1
ธนาคารไทยพาณิชย์	สาขาศิริราช	หมายเลขบัญชี	016-4-24896-4
ธนาคารกสิกรไทย	สาขาศิริราช	หมายเลขบัญชี	638-2-05888-5
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	สาขาอรุณอมรินทร์	หมายเลขบัญชี	157-1-25960-0
ธนาคารทหารไทย	สาขาศิริราช	หมายเลขบัญชี	085-2-16874-9

ขอเชิญร่วมเป็นเจ้าภาพกัณฑ์
เทศน์มหาชาติ เฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และเฉลิมพระเกียรติ 79 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
เพื่อสถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

นามผู้บริจาค _____
นามสกุล _____
บ้านเลขที่ _____ ถนน _____
ตำบล / แขวง _____
อำเภอ / เขต _____
จังหวัด _____ โทรศัพท์ _____

กัณฑ์ที่ ๑	ทศพร	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๒	หิมพานต์	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๓	ทานกัณฑ์	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๔	วนปเวสน์	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๕	ชูชก	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๖	จุลพน	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๗	มหาพน	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๘	กุมาร	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๙	มัทรี	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๑๐	สักกบรรพ	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๑๑	มหาราช	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๑๒	ฉกษัตริย์	จำนวนเงิน	_____	บาท
กัณฑ์ที่ ๑๓	นครกัณฑ์	จำนวนเงิน	_____	บาท
		รวมเป็นเงิน	_____	บาท

• บริจาคโดยตรงที่

ศิริราชมูลนิธิ ตึกมหิดลบำเพ็ญ ชั้น 1 รพ.ศิริราช
โทร. 0 2419 7658 - 60, 0 2419 7687 - 88

สอบถามรายละเอียด งานประชาสัมพันธ์ ศิริราช
โทร 0 2419 7646 - 50
* ใบเสร็จรับเงินบริจาคสามารถนำไปลดหย่อนภาษีเงินได้ลำดับที่ 85 ได้
* กรุณาเก็บใบเสร็จรับเงินไว้สำหรับสิทธิประโยชน์ในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การบูชากัณฑ์ต่างๆ ตามปีเกิด

กัณฑ์ที่ ๑	ทศพร	สำหรับผู้ที่เกิดปีชวด	มีคาถา	๑๙	คาถา
กัณฑ์ที่ ๒	หิมพานต์	สำหรับผู้ที่เกิดปีฉลู	มีคาถา	๑๐๙	คาถา
กัณฑ์ที่ ๓	ทานกัณฑ์	สำหรับผู้ที่เกิดปีขาล	มีคาถา	๒๐๙	คาถา
กัณฑ์ที่ ๔	วนปเวสน์	สำหรับผู้ที่เกิดปีเถาะ	มีคาถา	๕๗	คาถา
กัณฑ์ที่ ๕	ชูชก	สำหรับผู้ที่เกิดปีมะโรง	มีคาถา	๗๙	คาถา
กัณฑ์ที่ ๖	จุลพน	สำหรับผู้ที่เกิดปีมะเส็ง	มีคาถา	๓๕	คาถา
กัณฑ์ที่ ๗	มหาพล	สำหรับผู้ที่เกิดปีมะเมีย	มีคาถา	๘๐	คาถา
กัณฑ์ที่ ๘	กุมาร	สำหรับผู้ที่เกิดปีมะแม	มีคาถา	๑๐๑	คาถา
กัณฑ์ที่ ๙	มัทรี	สำหรับผู้ที่เกิดปีวอก	มีคาถา	๙๐	คาถา
กัณฑ์ที่ ๑๐	สักกบรรพ	สำหรับผู้ที่เกิดปีระกา	มีคาถา	๔๓	คาถา
กัณฑ์ที่ ๑๑	มหาราช	สำหรับผู้ที่เกิดปีจอ	มีคาถา	๖๙	คาถา
กัณฑ์ที่ ๑๒	ฉกษัตริย์	สำหรับผู้ที่เกิดปีกุน	มีคาถา	๓๖	คาถา
กัณฑ์ที่ ๑๓	นครกัณฑ์	รวมชะตาปีเกิด	มีคาถา	๔๘	คาถา

กำหนดการ

วันพุธที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๐๙.๐๐ น. ขบวนแห่ผ้าบังสุกุลผ้าไตรพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์

๑๐.๐๐ น. สมเด็จพระธีรญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส เลขาธิการคณะธรรมยุต ประทานสัมโมทนียกถา

๑๓.๐๐ น ปาฐกถาธรรม เรื่อง พิงเทศน์มหาชาติช่วยชาติได้อย่างไร โดย ธิติการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๐๙.๐๐ น พุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธา คณะกรรมการ พร้อมกัน ณ หอประชุมราชแพทยาลัย

๐๙.๓๐ น. กัณฑ์ทศพร

๐๙.๓๐ น. กัณฑ์หิมพานต์

๑๐.๓๐ น. กัณฑ์ทานกัณฑ์

๑๒.๓๐ น. กัณฑ์วนปเวสน์

๑๓.๓๐ น. กัณฑ์ชูชก

๑๔.๓๐ น. กัณฑ์จุลพน

๑๕.๓๐ น. กัณฑ์มหาพน

วันศุกร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๐๙.๐๐ น พุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธา คณะกรรมการ พร้อมกัน ณ หอประชุมราชแพทยาลัย

๐๙.๓๐ น. กัณฑ์กุมาร

๑๐.๐๐ น. กัณฑ์มัทรี

๑๓.๐๐ น. กัณฑ์สักกบรรพ

๑๔.๐๐ น. กัณฑ์มหาราช

๑๕.๐๐ น. กัณฑ์ฉกษัตริย์

๑๖.๐๐ น. กัณฑ์นครกัณฑ์

๑๗.๐๐ น. พิธีถวายองค์ผ้าป่ามหากุศล

หมายเหตุ อาจมีการเปลี่ยนแปลงเวลา และ / หรือ รายละเอียดอื่นๆ

เทศน์มหาชาติ

เฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเฉลิมพระเกียรติ 79 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เพื่อสถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประธานคณะกรรมการอำนวยการ ฝ่ายบรรพชิต
สมเด็จพระธีรญาณมุนี
เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส
เลขาธิการคณะธรรมยุต
เจ้าคณะภาค 1,2,3 และ 12,13 (ธรรมยุตนิกาย)
กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการอำนวยการ ฝ่ายฆราวาส
ศาสตราจารย์คลินิกนายแพทย์ธีรวัฒน์ กุลหนันหน์
คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประธานคณะกรรมการ ฝ่ายหารายได้
พลเอกจรัส กุลละวณิชย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการอำนวยการจัดหาทุน
"สถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช"

เทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติฯ

ความเป็นมา

ด้วยคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดสร้าง "สถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช" เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอเนกอนันต์ปการในการพัฒนาการแพทย์ไทยได้บังเกิดประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ตลาบันนี้มุ่งพัฒนาการแพทย์ของประเทศให้มีศักยภาพแข่งขันกับ มานาชาติทั้งด้านการวิจัย การศึกษา และการบริการ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางทางการวิจัยได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับสถาบันการแพทย์อื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ การนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมรับเป็นองค์ประธานกรรมการอำนวยการจัดหาทุน

เพื่อให้การดำเนินงานเฉลิมพระเกียรติบรรลุวัตถุประสงค์ประกอบกับปีนี้เป็นปีแห่งการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 79 พรรษา คณะฯ จึงจะจัดงานเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเฉลิมพระเกียรติ 79 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อสถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถและรวบรวมจตุปัจจัยจากการจัดเทศน์มหาชาติร่วมสมทบทุนสร้างสถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช ถวายเป็นพระราชกุศล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา เสริมธรรมปัญญาแก่สังคม
2. เพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนาในเทศกาลเทศน์มหาชาติและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย
3. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุ 84 พรรษา และเฉลิมพระเกียรติ 79 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
4. เพื่อสนับสนุนการจัดสร้างสถาบันการแพทย์สยามินทราธิราช เพื่อผู้ป่วยโรงพยาบาลศิริราช

ตำนานการเทศน์มหาชาติ

"การเทศน์มหาชาติ" เป็นการถ่ายทอดบทบาทชีวิตพระเวสสันดร ผู้มีความโอบอ้อมอารี บำเพ็ญทานบารมีมีอิ่งใหญ่ในฐานะพระโพธิสัตว์ จัดเป็นเรื่องราวที่มีคุณค่าแก่การศึกษาเพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาแก่สังคมในยุคปัจจุบัน การเทศน์มหาชาตินี้เป็นประเพณีมีอยู่คู่สังคมไทยมานาน แม้จะเป็นประเพณีโบราณ แต่ก็ไม่ล้าสมัย เพราะเป็นคติสอนใจคนในสังคมได้ทั้งในวันนี้และในวันหน้า จนกล่าวกันว่าเป็นคัมภีร์เล่มใหญ่ จะช่วยให้สังคมไทย มีทางออกในยุควิกฤต

นอกจากนั้น ในทางพระพุทธศาสนา เชื่อกันว่า ถ้าได้ฟังเทศน์มหาชาติครบ ๑๓ กัณฑ์ และดำเนินชีวิตตาม หลักธรรมที่ท่านประมวลไว้ในพระคัมภีร์จะได้รับผลดีสิ่ง ๓ ชั้น คือ

๑. ชาตินี้ชีวิตจะสุขเย็น ดังเช่นอริยชนเพราะมีอารมณ์รักษา
๒. ครั้นแตกกายทำลายขันธ์ จะมีสวรรค์เป็นที่ไปในเบื้องหน้า
๓. จะได้พบพระศาสนาของพระศรีอริยเมตตรัยในอนาคต

ดังมีความปรากฏว่า

ถ้าผู้ใดจะใคร่ชม — สมเด็จองค์พระศรีอารย์
ให้ตั้งใจฟังบาน — ฟังนิทานพระเวสสันดร
ถ้าผู้ใดจะใคร่ไหว้ — เมื่อท่านได้เป็นพระนวร
ให้ฟังเทศน์เวสสันดร — ครบทุกตอนต่อเนื่องกัน

ดังนั้น สาระในเทศน์มหาชาติซึ่งนักปราชญ์ได้ช่วยกันเรียงร้อยถ้อยคำ จนไพเราะน่าฟังนั้น จะมีอิทธิพลโน้มน้าวจิตใจให้คนละชั่วทำดี ไม่มีความเห็นแก่ตัว มีน้ำใจในการเสียสละก่อให้เกิดความสามัคคีอันเป็นผลดีต่อบ้านเมือง พระธรรมถือผู้เทศน์แต่ละรูป ต้องศึกษาและตั้งสมประสบการณ์ จนมีความชำนาญในการเทศน์ จึงจะเทศน์ได้ไม่ติดขัด เทศน์ชัดไม่คลุมเครือ เทศน์ได้ไม่น่าเบื่อ เทศน์เนื้อไม่มีน้ำ เทศน์ข่าถูกใจคน ซึ่งเป็นคุณลักษณะของพระเทศน์มหาชาติขั้นเอก

ส่วนผู้ที่ฟังแล้ว มีจิตใจผ่องแผ้วเบิกบานทำบุญทำทานเป็นการบูชาเทศน์แต่ละกัณฑ์ ย่อมจะก่อให้เกิดผลานิสงส์เป็นไปตามจิตจำนงค์ที่ปรารถนา ดังมีใจความได้พรรณนาไว้ท้ายเทศน์แต่ละกัณฑ์นั้นแล้ว

ความนำ

"เวสสันดรชาดก" พระพุทธองค์ทรงยกขึ้นแสดงแก่พุทธบริษัทเมื่อครั้งที่แสดงโปโปรดพระประยูรญาติเป็นครั้งแรก ณ วัดนิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์

ใจความของเวสสันดรชาดก ได้ทรงยกจริยาพระเวสสันดรขึ้นสอนพระประยูรญาติ ทรงประกาศถึงน้ำพระทัยอันยิ่งใหญ่ของพระเวสสันดร แม้เมื่อประสบทุกข์ก็ไม่ทรงย่นย่อท้อถอย ทรงเปลี่ยนทุกข์ให้เป็นสุขได้อย่างอัศจรรย์เป็นการเสวยพระชาติที่ยิ่งใหญ่ เรียกโดยทั่วไปว่า "มหาชาติ" นี้

นักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา แต่งพรรณนาเรื่องราวของพระเวสสันดร โดยแบ่งเป็นตอนๆ ได้ ๑๓ กัณฑ์ ซึ่งมีใจความ ย่อดังต่อไป

กัณฑ์ที่ ๑ ทศพร ๑๙ พระคาถา

ว่าด้วยพรสิบประการที่พระอินทร์ทรงประทานแก่นางเทพธิดาชื่อว่าผุสดี ผู้เป็นมเหสีซึ่งทูลขอไว้ในวันจะจุติจากสวรรค์ ลงมาเกิดในโลกมนุษย์

อักขณะพร ๑๐ ประการที่พระนางทูลขอ เช่น "ขอเกิดในสีวีปราสาท ขอให้จักษุชาติคมชำ ขอให้คิ้วโก่งโรนงดำ ขอให้มีนามว่าผุสดี ขอให้ได้พระโอรสผู้มีบุญ ขอให้ท้องไม่นูนเมื่อครรภ์มี" เป็นต้น

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์ทศพร คือ จะได้รู้จักเป้าหมายในการอธิษฐานใจในการทำบุญทำกุศลว่าหวังจะให้ตนได้ประสบสุขอย่างไรบ้าง

กัณฑ์ที่ ๒ หิมพานต์ ๑๓๔ พระคาถา

เมื่อพระนางผุสดีจุติจากสวรรค์มาปฏิสนธิ เป็นพระราชธิดาของพระเจ้ามัทราช เมืองเจริญวัย ๑๖ พรรษาได้รับการอภิเษกเป็นพระมเหสีของพระเจ้าสญชัย พระประมุขแห่งพระนครสีพีต่อประลุดิพระราชโอรสทรงพระนามว่า "เวสสันดร"

ในวันเดียวกันนั้น นางช้างฉัททันต์ได้ลูกลูกเป็น ช้างเผือกขาวบริสุทธิ์ ได้ชื่อว่า "ปัจจัยนาค" ต่อมาพระเจ้าสญชัยได้ทรงมอบราชสมบัติแด่พระเวสสันดรและให้ทรงอภิเษกกับพระนางมัทรี เป็นคู่บารมีในการบริหารบ้านเมือง

พระเวสสันดรทรงมีพระนิสัยน้อมไปในการบำเพ็ญทาน ทรงมุ่งจะบริจาคเป็นอารมณ์ เมื่อเกิดภาวะฝนแล้งในแคว้นกลิงคะ ประชาชนจึงมาขอช้างปัจจัยนาค พระองค์ก็ทรงประทานให้ อันเป็นเหตุให้ชาวเมืองสีพีไม่พอใจ ทูลขอให้พระเจ้าสญชัยเนรเทศไปสู่ป่าหิมพานต์

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์หิมพานต์ คือ ในชั่วชีวิต หนึ่งจะไม่พลัดพรากจากคนรัก ของรัก และบุคคลที่ตนมี

กัณฑ์ที่ ๓ ทานกัณฑ์ ๒๐๙ พระคาถา

ก่อนพระเวสสันดรจะเสด็จออกพระนครสีพีทรงบริจาค **"มัคคสกกมหาทาน"** (ทาน ๗ สิ่งๆ ละ ๗๐๐) ทรงมีพระนางมัทรี พระกัณหาและพระชาลี รวม ๔ ชีวิตตามเสด็จไปประทับที่ป่าหิมพานต์

ระหว่างทางมียาจกมาทูลของพระราชทานรถและม้า พระองค์ก็ทรงเมตตาประทานให้ ในที่สุดทั้งสองพระองค์ทรงยุ่มพระโอรสพระธิดาเสด็จพระดำเนินเข้าสู่ป่าหิมพานต์

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์ทานกัณฑ์ คือ ความมีชีวิตสมบูรณ์พูนสุขและความมีทรัพย์สินบังครั้งบังคลองสังสาร เพราะถูกจัดสรรบันดาลด้วยทานบารมี

กัณฑ์ที่ ๔ วนปเวสน์ ๕๗ พระคาถา

เมื่อพระเวสสันดร พระนางมัทรี พระกัณหาและพระชาลี ๔ ชีวิต เสด็จพระดำเนินสู่ป่าวนาสณฑ์ ความทราบถึงพระเจ้าเจตราษฎร์ กษัตริย์แห่งมาตุลนคร จึงทูลอ้อนวอนให้ทรงเป็นกษัตริย์ครองมาตุลนคร แต่พระเวสสันดรก็ทรงปฏิเสธ

พระเจ้าเจตราษฎร์จึงได้ทรงพรรณนาทนทางไปสู่ป่าหิมพานต์ว่าคดเคี้ยวเลี้ยวลดประการใด โดยทรงให้พรานเจตบุตรเป็นผู้กำหนดจุดรักษาประตูป่า เพื่อระวังรักษามิให้ผู้ใดเข้าประบรวน

ครั้งนั้น พระอินทร์ทรงมีเทวบัญชาให้พระวิษณุกรรม เทพบุตรเนรมิตศาลาให้ ๒ หลัง พระเวสสันดร พระนางมัทรี พระกัณหาและพระชาลี ได้ทรงผนวชเป็นพระดาบส โดยมีอาศรมศาลา ๒ แห่งนี้เป็นที่ทรงอาศัย

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์วนปเวสน์ คือ ชีวิตจะได้รับการคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยในที่ทุกสถานในการทุกเมื่อ

กัณฑ์ที่ ๕ ชูชก ๗๙ พระคาถา

กล่าวถึงชูชกผู้เจียใจ อาศัยอยู่ในบ้านพุนวิฏฐ ต่อเนื่องเมืองกลิงคะ รวบรวมเงินที่เที่ยวขอทานมาได้ ๑๐๐ กษาปณ์ แล้วได้นำไปฝากไว้กับเพื่อนพราหมณ์ผู้หนึ่งเป็นเวลานาน

ต่อมาพราหมณ์ผู้นั้นจนลงจึงใช้จ่ายเงินของชูชกจนหมด เมื่อชูชกมาทวงคืนจึงไม่มีเงินให้ จึงยกอมิตตดาลูกสาว ให้เป็นภรรยา อมิตตดาได้ทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดีจนเป็นที่เลื่องลือ ไปทั่งหมู่บ้าน ก่อให้เกิดสถานการณ์วุ่นวายไปทุกครอบครัว คือพวกสามีต่างได้ ช่องคำหนิกรรยาของตนว่าสู้อมิตตดาไม่ได้ จึงทำให้ผู้เป็นภรรยาทั้งหลายเกลียดชังอมิตตดา

ส่วนอมิตตดาเห็นว่าชูชกหลงใหลในความสาวของตน จึงออกอุบายให้เผ่าชูชกไปขอพระกัณหาซึ่งเป็นข้ารับใช้ ชูชกจึงออกเดินทางไปยังวนสถานที่พรานเจตบุตรรักษาแล้วหลอกพรานว่าตนคือพระราชทูตจากของพระเจ้าสญชัยมาเชิญพระเวสสันดรเสด็จกลับพระนคร พรานเจตบุตรหลอกเชื่อจึงเลื่องลือปูเสื่อเป็นอย่างดี

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์ชูชก คือ จะเกิดโชควิบในการเจรจาเป็นที่มาแห่งความสำเร็จ จะประสบช่องทางที่ดีมีชีวิตท่องเที่ยวอยู่ในตระกูลและสังคมที่ดีซึ่งมีกัลยาณมิตรรอบด้าน

กัณฑ์ที่ ๖ จุลพน ๓๕ พระคาถา

กล่าวถึงเส้นทางในป่าโปร่งหรือป่าเล็กซึ่งเป็นทางเดินที่พรานเจตบุตรชี้ให้ชูรกเดินไปหาพระอัจจุตฤาษี เพื่อให้ช่วยชี้หนทางที่จะไปต่อถึงวงกต

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์จุลพน คือ จะเป็นคนไม่หลงใหลในอบายมุขไม่ติดสุขอย่างมัวเมาเหมือนกระทงหลงทางตลอดชีวิต

กัณฑ์ที่ ๗ มหาพน ๘๐ พระคาถา

พรรณนาถึงป่าใหญ่ที่ชูรกเดินผ่านถึงอาศรมพระอัจจุตฤาษี แล้วหลอกพระฤาษีว่าตนเป็นคนคุ้นเคยกับพระเวสสันดรมาก่อน พระอัจจุตฤาษีมีสงสัยจึงให้ชูรกพักแรมด้วยหนึ่งคืน รุ่งเช้าที่ชี้ทางไปป่าหิมพานต์ไปสู่อาศรมสถานพระเวสสันดร

ในป่านี้มีราชสีห์ ๔ จำพวกอาศัยอยู่ ได้แก่ ๑. ติณราชสีห์ ๒. กาฬสีหะ ๓. ปัณฑุปลาสีหะ ๔. ไกรสรสีหราช เป็นที่หวั่นหวาดของคนทั่วไป

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์มหาพน คือ จะมีฉลาด ยศ สุข สรรเสริญ ที่เหนือกว่าใครๆ

กัณฑ์ที่ ๘ กุมาร ๑๐๑ พระคาถา

กล่าวถึงชูรกผู้มุ่งจญความลำบาก เดินทางไปของสองกุมารจากพระเวสสันดร ขณะที่พระนางมัทรีเข้าป่าหาผลไม้ ด้วยความห่วงใยจึงส่งเสียกุมารทั้งสองให้ระวังเนื้อระวังตัว ดังนั้นพระกัณหาชาลีจึงพากันเดินลงไปซ่อนตัวอยู่ในสระบัว พระเวสสันดรรู้เข้าจึงเดินตามรอยเท้าไป เรียกสองกุมารขึ้นมาจากสระให้มาเป็นสำเภาทองพาพระองค์ไปสู่นิพพานแล้วพระองค์ทรงยกสองกุมารให้ชูรก บันดาลให้บังเกิดความมหัศจรรย์บนแผ่นดิน

ชูรกผูกแขนสองกุมาร แล้วเฆี่ยนตีต่อหน้าพระเวสสันดร จนพระองค์เกิดบันดาลโทสะเกือบระงับดับไว้มิได้

อานิสงส์ที่ได้จากการฟังและการบูชากัณฑ์กุมาร คือ จะประสบชัยชนะในทุกกรณี จะมีปัญญาบารมีเจิดจ้า สามารถขบคิดปัญหาต่างๆ ได้